
CAROLINE H. OIJANS

Willem Meiners: veldprediker in de Eerste Wereldoorlog

Woord vooraf

In juli 2014 vond ik bij het uitruimen van mijn ouderlijk huis een grote bruine envelop met daarop de tekst: *Papieren van Opa Willem Meiners*. Precies honderd jaar eerder, op 31 juli 1914, werd in Nederland de mobilisatie afgekondigd die leidde tot het veldpredikerschap van opa Meiners. Welk een toeval: de envelop bevatte een kleine schat van persoonlijk materiaal, onder andere een elftal brieven, door hem geschreven aan zijn vrouw in de periode september tot december 1914 vanuit het gebied waar hij als veldprediker gestationeerd was, Goirle.¹

Willem Meiners werd geboren in Leiden op 20 januari 1864 en overleed in Amersfoort op 16 februari 1921. Hoewel niemand van mijn moeders generatie hem persoonlijk gekend heeft bestond er in de familiekring een reservoir van verhalen over deze veldprediker. Klopten deze misschien ingekleurde verhalen met de man die hij was tijdens zijn leven? Het schriftelijke materiaal biedt een mogelijkheid om nader in te gaan op die vraag.

Inleiding

Ds. Meiners kon goed schrijven. Wat hij zijn gezin in Amersfoort vertelde, zowel aangaande de bewegingen in het leger, de gemoedsaandoeningen van de hem toevertrouwde 'jongens', als de huiselijke zaken zoals huisvesting, voedsel, gezondheid, maakte indruk. Maar waar was hij geboren, opgegroeid; hoe was de gezinssituatie waar hij uit voortkwam? Waar had hij gestudeerd? Bij welke denominatie binnen de kerk hoorde hij? Hoe stond hij tegenover andere christelijke gezindten, inclusief het rooms-katholicisme? Hoe stond hij tegenover oorlog in het algemeen en tegenover de heersende wereldoorlog in het bijzonder? Deed hij aan kritische reflectie? Hoe was zijn karakter en temperament? In dit artikel wordt ingegaan op de motivaties, aspiraties en inspiraties van 'Meiners', de naam waarmee hij zijn stukjes in de *De Amersfoortsche Kerkbode* ondertekende.

¹ 'Brieven bewaren!' meldde Meiners regelmatig. Familielearchief Meiners-Oijans, Epe; van nu af aangeduid als FMO.